
ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ КОЛОРОНІМА GRÜN У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ПРЕСІ

Ніколаєва Н. М.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-590-7-10>

ВСТУП

Завдяки своїм характеристикам (відтінку, насиченості, яскравості) та символічності колір постійно приваблює дослідників, які розглядають кольори з різних боків.

Дослідження кольорів у зарубіжних дослідженнях обмежується їхньою класифікацією (Вебстер М., Гірл Х., Гросманн Т., Джемесан К.) та семантикою колірних термінів (Біндл А., Блутнер Р., Керттула С., Маклори Р., Парамей Г., Фан Я.).

У вітчизняних дослідженнях семантика кольоропозначень розглядається з точки зору символіки (Кучерук О.), як засіб формування національно-мовної картини світу (Приходько В. Б., Редька І. А., Форманова С. В.), у порівняльному аспекті (Ващенко О. О., Капніна Г. І., Степанюк О. В.), у мові преси (Кадочнікова О., Сивик О. А., Семашко Т. Ф.).

На матеріалі текстів розважально-інформаційних інтернет-видань для жінок Кадочнікова О. здійснила аналіз якісного складу лексико-семантичної групи назв кольорів, охарактеризувала компонентний склад мікросистем назв основних кольорів та описала шляхи їх поповнення.¹

Сивик О.А. зроблено семантичний аналіз фразеологізмів у мові німецької молодіжної преси. Досліджено, що фразеологізми застосовуються для образного називання об'єктів довколишньої дійсності і мають надзвичайну силу експресії. Виокремлено фразеологізми

¹ Кадочнікова О. Кольороназви в текстах інтернет-видань для жінок: походження, семантика, функції. URL:https://www.researchgate.net/publication/329259316_Names_of_colors_in_the_texts_of_online_editions_for_women_origin_semantics_functions/fulltext/5bfff5e3da6fdcc1b8d4a0595/Names-of-colors-in-the-texts-of-online-editions-for-women-origin-semantics-functions.pdf

зі словами-назвами частин тіла, предметів одягу, кольорів, рослин, тварин і т. д.²

Дослідниця Семашко Т. Ф. розглядає проблему лінгвістичного опису словесної колористики у процесі вербалізації суспільної свідомості на сучасному зрізі української мови для виявлення і визначення найбільш загальних тенденцій розвитку семантичних потенцій кольороназви синій.³

Отже, дослідження кольоропозначень проводяться, але не в повному обсязі розкривають особливість вживання колоронімів у сучасній німецькій пресі, тому, вважаємо, це дослідження актуальним.

1. Символіка зеленого кольору

Grün «зелений» – колір середини, як визначив його Гете у своїй теорії кольорів. Він утворюється, коли світло (жовтий) і темрява (синій) знаходяться в повній рівновазі.⁴ У книзі Є. Хеллер зелений колір – ідеально нейтральний між усіма крайнощами, має заспокійливий і безпечний ефект.⁵

Зелений колір часто використовується в німецькій мові, його можна знайти в назвах фільмів (*Grün ist die Heide* «Зелений – це верес»), прислів'ях (*Grün ist die Hoffnung* «Зелений – це надія»), народних піснях (*Grün, grün, grün sind alle meine Kleider* «Зелений, зелений, зелений весь мій одяг») і назвах мюзиклів (*Es grünt so grün, wenn Spaniens Blüten blüh'n* «Так зелено, коли цвітуть квіти в Іспанії»).

Grün часто асоціюється із незрілістю: *der grüne Apfel* «зелене (нестигле) яблуко», *Grünschnabel, ein grüner Junge, grün hinter den Ohren* «молокосос, жовторотий молодик», *noch Grünsplan hinter den Ohren haben, grün um die Nase sein* «бути молодим, недосвідченим». Заздрісні люди «зеленіють від заздрості» *grün und gelb werden*, а хворі – «зеленіють на обличчі», *es wurde ihm grün und gelb [blau] vor den Augen* «в очах у нього потемніло», *grün um die Nase sein* «виглядати хворим».

² Сивик О.А. Структура та семантика фразеологізмів в мові німецької молодіжної преси. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/15271/15341>

³ Семашко Т. Ф. Розвиток семантичних потенцій колоратива синій у процесі вербалізації суспільної свідомості. URL: <file:///C:/Users/nnfox/Downloads/2645-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-5326-1-10-20161013.pdf>

⁴ Goethe, Johann Wolfgang von. Zur Farbenlehre. URL: <https://archive.org/details/ZurFarbenlehre00GoetA/page/2/mode/2up>

⁵ Heller E. Wie Farben wirken: Farbpsychologie – Farbsymbolik – Kreative Farbgestaltung. Pocket Book – Special Edition. 2014. URL: <https://www.amazon.de/Wie-Farben-wirken-Farbpsychologie-Farbgestaltung/dp/3499619601>

Свята також мають зелений колір: *Gründonnerstag* «Зелений (Великий) четвер», день, коли Христос оголосив про своє подальше життя, про своє воскресіння під час Таємної вечері, став днем надії на життя після смерті. А в деяких регіонах Німеччини цього дня їдять *die Frankfurter grüne Soße* «франкфуртський зелений соус» як пісню їжу надії.

Як символ захисту навколишнього середовища зелений колір виступає кольором партії «Зелених», підкреслюючи їхню політичну позицію, а також існує в сталих словосполученнях, значення яких пов'язане з природою *grüne Lunge* «зелені легені» – про ліса та зелені насадження, *grüne Ökonomie* «зелена економія», *ins Grüne* «на природі».

2. Аналіз матеріалу з періодичних видань

Зелений колір використовується в текстах сучасної німецької преси доволі часто. Колоронім *grün* має декілька моделей вживання: у якості субстантивованої частини мови (*Grün, die Grünen*), у складі композитив (*Gründonnerstag, Grünen-Fraktion*) і субстантивна модель (*grüne Neusortierung, grüne Lust*). Розглянемо ці випадки детальніше:

Найпоширенішою сферою вживання колороніма *grün* є політика, де завдяки активній позиції партії «Зелених» у німецькій мові з'явилося багато okazionalizmів.

Пропозиція від Рікарди Ланг, колишньої лідерки партії Зелених «**Grünen-Chefin**», стосовно назви нового уряду:

Ricarda Lang hat es schon abgeräumt heute – Sie hat ‚Blackrot‘ getitelt.

Die neue Regierung steht noch nicht, aber nach griffigen Namen dafür wird schon gesucht. Die knalligste Idee kam von der früheren **Grünen-Chefin** Ricarda Lang mit mehr als 10.000 Likes bei X. Sie schlug dort „Blackrot“ vor. Unsere Chefreporterin Anna Schneider ist ebenfalls begeistert.⁶

Словосполучення *grüne Neusortierung* «зелене пересортування» використовується для повідомлення про поразку на виборах одного з представників цієї партії, що викликає гостру суперечку щодо напрямку між реалістами та лівим крилом партії, бо зрушення в ліво суперечило б інтересам **Grünen** партії «Зелених».

Jetzt zeichnet sich ab, wie die *grüne Neusortierung* aussehen könnte. Nach der habeckschen Wahlschlappe droht bei den **Grünen** ein heftiger Richtungsstreit zwischen Realos und Parteilinken. Letztere sind im Bundestag in der Mehrzahl. Ein Linksruck würde den Interessen von **Grünen** in den Bundesländern zuwiderlaufen – etwa Cem Özdemir in Baden-Württemberg⁷.

⁶ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/24.03.2025>

⁷ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/03.03.2025>

У повідомленні про смерть політика партії «Зелених» і депутата Бундестага, позначений автором статті як **Grünen-Bundestagsabgeordnete** «зелений депутат бундестага», **Grünen-Politikerin** «зелена політикиня», згадуються про теми, яким вона приділяла особливу увагу (дитяча бідність, проблеми інвалідів):

Grünen-Bundestagsabgeordnete Aeffner überraschend gestorben. Ihre Themen waren Kinderarmut, Flucht, Sozial- und Behindertenpolitik. Nun ist die **Grünen-Politikerin** und Bundestagsabgeordnete Stephanie Aeffner verstorben – die Fraktionsführung der Partei reagiert bestürzt.....**Die Grünen** trauern um die baden-württembergische Bundestagsabgeordnete Stephanie Aeffner. «Ihr plötzlicher Tod trifft uns tief. Wir sind traurig und erschüttert», teilten die beiden Grünen-Fraktionschefinnen Katharina Dröge und Britta Haßelmann in Berlin mit⁸.

Der Grünen-Vorstand «керівник партії «Зелених»» пропонує зняти кандидатуру С. Гельбхаара з балотування на прямий мандат через його непристойну поведінку відносно жінок:

Gelbhaar will trotz Belästigungsvorwürfe erneut für Direktmandat antreten

Mehrere Frauen hatten Vorwürfe gegen Stefan Gelbhaar erhoben: Der Bundestagsabgeordnete soll sie etwa gegen ihren Willen geküsst haben. **Der Grünen-Vorstand** in Berlin-Pankow fordert nun seinen Rückzug als Direktkandidat – doch Gelbhaar hat andere Pläne⁹.

Субстантивований прикметник **grün** давно вже замінив словосполучення члени партії «Зелених» на скорочене позначення **die Grünen**: Тепер «Зелені» це неоліберальна партія із «зеленим обличчям» **grünem Anstrich**:

„Nun sind die **Grünen** eine neoliberale Partei mit **grünem Anstrich**“

Nach dem Rücktritt der Spitze suchen **die Grünen** eine neue Führung. WELT-Autor Alan Posener sagt: «Die haben überhaupt keine Idee, worin das eigene, worin das **Grün** besteht. Denn außer dem BSW und der AfD haben auch alle anderen Parteien grüne Elemente»¹⁰.

Grüne «Зелені» – велика проблема для інших партійних об'єднань через свої переконання, вони не хочуть погоджуватись на фінансовий пакет на мільярд доларів, на багатомільярдний пакет оборони та інфраструктури, які запропоновані іншими партіями:

Riesen-Problem für Union und SPD – **Grüne** wollen Milliarden-Finanzpaket nicht zustimmen. Die **Grünen** wollen dem milliardenschweren Verteidigungs- und Infrastrukturlpaket von CDU/CSU und SPD nicht zustimmen. Die Vorsitzende der **Grünen-Bundestagsfraktion**, Katharina

⁸ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/15.01.2025>

⁹ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/03.01.2025>

¹⁰ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/26.09.2024>

Dröge, sagte in Berlin, sie und die Co-Vorsitzende Britta Haßelmann hätten der Fraktion empfohlen, nicht zuzustimmen¹¹.

У загальнонаціональних нерепрезентативних тестових виборах найсильнішою партією були ліві з 20,8 відсотка голосів, а die **Grünen** «Зелені» набрали лише 12,5 відсотка:

Der Deutsche Bundesjugendring hat rund 166.000 Kinder und Jugendliche an einer bundesweiten, nicht repräsentativen Testwahl teilnehmen lassen. Stärkste Partei wurde demnach die Linke mit 20,8 Prozent der Stimmen, gefolgt von der SPD mit 17,9 Prozent, CDU/CSU mit 15,7 und der AfD mit 15,5 Prozent. Und die **Grünen**? Kommen auf gerade einmal 12,5 Prozent. Bei der U-18-Testwahl im Jahr 2021 waren sie noch stärkste Kraft.¹²

Нові словосполучення **grüne Stammklientel** «основна клієнтура партії «Зелених»», **grüne Kehrtwende** «зелений поворот» відображають події, що стосуються партії «Зелених»:

«Davon auszugehen, dass sich bei **Grünen** kompromisslosere Kräfte durchsetzen»

Die Grünen verlieren Wähler vor allem an die Linke, die radikaler auftritt und stärker auf soziale Themen setzt. Damit punktet sie bei der **grünen Stammklientel**, dem urban-progressiven Milieu. Ein Politikwissenschaftler rechnet mit einer **grünen Kehrtwende** – weg von der habeckschen Kompromissbereitschaft¹³.

Як і в усіх вищеподаних прикладах у цьому контексті асоціація з партією «Зелених» зумовила появленню метонімічних переносів. Розрахунок Мерца проти «Зелених». У Тюрінгії лідер ХДС Мерц розігрується перед запланованою кандидатурою на пост канцлера – і розсилає три основні програмні меседжі. Він чітко дає зрозуміти, що не бачить ні **grüne Ideologen** «зелених ідеологів» про членів партії «Зелених», і ніяких можливих партнерів по коаліції:

Merz **antigrüne Abrechnung** – «Das müssen und das wollen und das werden wir beenden». In Thüringen läuft sich CDU-Chef Merz für seine geplante Kanzlerkandidatur warm – und sendet drei programmatische Grundbotschaften. Dabei stellt er klar, dass er weder «**grüne Ideologen**» noch die AfD als mögliche Koalitionspartner sieht. An seinem Umgang mit Bürgern fällt im Wahlkampf eines deutlich auf¹⁴.

Grüne Jugend «Зелена молодь» Баварії виступає проти пропозиції лідера своєї парламентської групи в земельному парламенті. Це «фундаментально суперечить **grünen Grundsatzprogramm** «основний

¹¹ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/10.03.2025>

¹² Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/18.02.2025>

¹³ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/10.03.2025>

¹⁴ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/22.08.2024>

програми партії «Зелених»» – суспільство не стає стійкішим через зобов'язання служіння:

Grüne Jugend wehrt sich gegen **grüne Idee** vom verpflichtenden «Freiheitsdienst»

Die Grüne Jugend Bayern wehrt sich gegen einen Vorschlag ihrer Fraktionsspitze im Landtag. Dieser widerspreche «fundamental dem **grünen Grundsatzprogramm**» – eine Gesellschaft werde nicht durch Dienstverpflichtungen widerstandsfähiger¹⁵.

Оказіоналізм **grüne Lust** передає бажання партії «Зелених» розпоряджатися життями інших. У дискусії про відновлення призову керівництво Баварської партії «Зелених» висловлювалося за обов'язкову «службу свободи» для всіх:

Die Grüne Lust an der Verfügung über die Lebenszeit andererwird In der Debatte um die Wiedereinführung der Wehrpflicht hat sich die Spitze der bayerischen **Grünen-Fraktion** für einen verpflichtenden „Freiheitsdienst“ für alle ausgesprochen – und argumentiert ausgerechnet mit John F. Kennedy. Was für eine Ironie.⁶

Появі словосполучення **grün-orthodox** «зелені-ортодоксальні» ми вдячні політиці Р. Хабека, який зміг долучити на свій бік навіть досвідчених **grüne Fundis** «зелених фундаменталістів». Під його керівництвом на посаді віце-канцлера партія «Зелених» стала набагато менш «партією заборони», менш ортодоксальною, готова говорити про свою помилку і невпевненість:

Warum so viele Leute glauben, Robert Habeck zu hassen

Unter seiner Vizekanzlerschaft waren **die Grünen** viel weniger »Verbotspartei« und viel weniger **grün-orthodox** als zuvor. Warum Robert Habeck dennoch zum Buhmann wurde, ist der Mechanik der Reaktanz geschuldet.

Es war Robert Habecks Überredungskunst zu verdanken, dass er jahrelang selbst gestandene, **grüne**, oppositionsfreudige **Fundis** auf seine Seite bringen konnte, mit einer in Deutschland neuen Form der politischen Kommunikation: Sprechen über eigene Unsicherheiten und Fehler, in einer kaum je gesehenen Offenheit. Zeitweise bescheinigten ihm etwa während der von Putin verursachten Gaskrise 2022, heute gar nicht mehr im öffentlichen Gedächtnis, sogar Unionsleute politische Cleverness und zollten ihm Respekt als Problemlöser¹⁶.

В продовженні цієї статті зустрічається ще цікавий okazіональний композит для позначення молодих представників партії «Зелених» – **Grünen-Jugend-Vorstand** «виконавчий комітет зеленої молоді»:

¹⁵ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/02.04.2025>

¹⁶ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/02.03.2025>

Habecks Persuasionskünste vollbrachten das Wunder, dass die Partei jahrelang trotz der Zumutungen durch Regierungsfähigkeit, Weltenlauf und als konservativ empfundene Kompromisse nicht meuterte. Bis sie es im September 2024 mit dem Rücktritt der Parteichefs und des **Grünen-Jugend-Vorstands** auf der Zielgeraden irgendwie doch noch tat. Kurz fühlte sich das im Habeck-Lager der **grünen**, regierfreudigen Realos vielleicht an wie eine Art Sieg¹⁷.

Європа сперечається про вихід «Сьогодні», де мова йде про європейські сухопутні війська в Україні. Про депортації до Афганістану. І про колишнього федерального президента Горста Келера, який випередив свій час... Композит **Grünenspitzenkandidat** позначає лідера кандидата від партії «Зелених» Роберта Хабека. Його партія втрачає зв'язок з молоддю:

Europa zofft sich ins Aus Heute geht es um europäische Bodentruppen in der Ukraine. Um Abschiebungen nach Afghanistan. Und um Altbundespräsident Horst Köhler, der seiner Zeit voraus war. Verlierer des Tages..... ist **Grünenspitzenkandidat** Robert Habeck. Seine Partei verliert den Anschluss an die Jugend¹⁸.

Дебати щодо міграції в Бундестазі: **Grüne Jugend** «зелена молодь» закликає відмовитися від коаліції з Мерцем. Союз просуває законопроект у Бундестазі за допомогою голосів АфД – і конкуренція розпалюється. Під штаб-квартирою ХДС тривають акції протесту. І молодий послідовник **Grünen-Nachwuchs** партії «Зелених» звертається до власного кандидата в канцлери:

Migrationsdebatte im Bundestag **Grüne Jugend** fordert Absage an Koalition mit Merz-Union. Die Union bringt im Bundestag einen Antrag mit Stimmen der AfD durch – und die Konkurrenz schäumt. Vor der CDU-Zentrale kommt es zu Protesten. Und der **Grünen-Nachwuchs** wendet sich an den eigenen Kanzlerkandidaten¹⁹.

Лідер землі Баден-Вюртемберг ХДС Хейгель хоче стати наступником Кречмана. Чи зможе він покласти край **Grünenherrschaft** «правлінню партії «Зелених»» у землі? Молодий лідер ХДС Мануель Хагель балотується як головний кандидат у Баден-Вюртемберзі:

Baden-WürttembergCDU-Landeschef Hagel will Kretschmann-Nachfolger werden

Kann er die **Grünenherrschaft** im Ländle beenden? Der junge CDU-Chef Manuel Hagel tritt in Baden-Württemberg als Spitzenkandidat an.

¹⁷ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/02.03.2025>

¹⁸ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/29.01.2025>

¹⁹ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/29.01.2025>

Seine Chancen, Ministerpräsident zu werden, stehen gut. Aber die Wahl ist erst 2026²⁰.

Так стає **зеленим** чорно-червоний. «Зелені» змушують Фрідріха Мерца чекати майже тиждень, радісно розігруючи свої карти, – потім вони погоджуються на запланований величезний борг чорно-червоної коаліції. Прикметник **grün** перед ім'ям та прізвищем вказує на депутата, який змінив свої погляди на користь партії «Зелених»:

So **grün** wird Schwarz-Rot. Fast eine Woche lassen **die Grünen Friedrich Merz** zappeln, reizen ihr Blatt fast lustvoll aus – dann stimmen sie der geplanten Riesenverschuldung von Schwarz-Rot zu. Und setzen sich in einem zentralen Punkt durch. Kurz darauf kursieren verschiedene Rechnungen, was finanzielle Spielräume angeht²¹.

Die weißen Grünen «білі Зелені» одразу два переносних значення в одному словосполученні, йдеться про людей європеїдної раси, які відносяться до партії «Зелених». У той час як інші партії знайомі з проблемою старих білих чоловіків, «Зеленим» доводиться боротися з типом Герінга-Екардта та Клаудії Рот. Чому настав час зосередитися на більшій ідеологічній різноманітності – і на Оміді Нуріпурі:

Die weißen Grünen – und Nouripour als Chance. Wo andere Parteien das Problem der alten weißen Männer kennen, haben **die Grünen** mit dem Typus Göring-Eckardt und Claudia Roth zu kämpfen. Warum es Zeit wäre, auf mehr weltanschauliche Diversität zu setzen – und auf Omid Nouripour²².

Наступна сфера, де спостерігається часте вживання колороніма **grün** це навколишнє середовище. Тут ми бачимо яскравий приклад символічної метонімії. Подане словосполучення **grüner Stahl** «зелена сталь» широко використовується, перш за все, для опису сталі, виготовленої з низькою вуглецевістю. При цьому виробництво «зеленої сталі» пов'язано з електроенергією, тобто мінімізація викидів CO2 і призводить до екологічної промисловості.

Німеччина, як інші країни, приходить до розуміння потреби в переході на екологічніше виробництво і бере на себе зобов'язання досягти нульових викидів у промисловості:

Die Regierung steht – und kaum einer merkt's. Die Elbvertiefung am Donnerstag – mit der seltsamen Stille nach der Hamburg-Wahl, dem Start des Volksbegehrens "Hamburg Werbefrei" und **grünem Stahl** für die neue U5²³.

²⁰ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/29.01.2025>

²¹ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/14.03.2025>

²² Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/25.03.2025>

²³ Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 25.03.2025

Держава підтримує кліматичну реструктуризацію сталеливарної промисловості мільярдами євро. Чому **grüner Stahl** «зелена сталь» рідко використовується в будівництві громадської інфраструктури?

Womit keiner rechnet

Der Staat fördert den klimafreundlichen Umbau der Stahlindustrie mit Milliarden Euro. Warum kommt **grüner Stahl** beim Bau öffentlicher Infrastruktur bislang kaum zum Einsatz?²⁴

Спостерігаємо метонімічний перенос у словосполученнях **Grünes Methanol** «зелений метанол», **grüner Treibstoff** «зелене паливо», які означають поняття – екологічне паливо. Важкій нафті було легше. Наступного тижня в Лондоні буде прийнято рішення про те, чи варто в майбутньому кораблям працювати на екологічно чистому паливі.

Судноплавство є рятівним кругом глобалізації, але близько двох відсотків глобальних викидів CO₂ спричиняють торговельні судна. Щоб зменшити глобальне потепління, треба зробити кораблі екологічнішими. Однак виробництво альтернативних видів палива все ще дороге, а пропозиція недостатня. Зелений метанол іноді коштує втричі дорожче дизельного пального. Двигун Адріана – це ставка. Що одного дня екологічне паливо, як-от метанол, стане доступним у великих масштабах. І що розрив у цінах на викопне паливо скорочується:

Schweröl hatte es schon leichter. Kommende Woche entscheidet sich in London, ob es sich für Schiffe künftig lohnt, mit **grünem Treibstoff** zu fahren.

Die Schifffahrt ist die Lebensader der Globalisierung, fast alle Waren im Welthandel schwimmen über die Meere. Schiffe bringen Autos, Schuhe, Weizen. Schiffe sichern Wohlstand. Und sie zerstören Lebensgrundlagen: Rund zwei Prozent der weltweiten CO₂-Emissionen werden von Handelsschiffen verursacht. Das ist mehr, als Brasilien, Südkorea oder Deutschland ausstoßen. Und der Welthandel wächst. 2050 könnte dessen Anteil an den Emissionen laut Prognosen sogar auf zehn Prozent steigen.

Wer die Erderwärmung verringern will, muss also Schiffe grüner machen. Noch aber ist die Produktion von alternativen Treibstoffen teuer, das Angebot knapp. **Grünes Methanol** kostet teils dreimal so viel wie Diesel. Der Motor der Adrian ist deshalb eine Wette. Darauf, dass eines Tages grüne Treibstoffe wie Methanol in großem Umfang bereitstehen. Und dass sich die Preislücke zu fossilem Sprit schließt²⁵.

Словосполучення **grüne Papst** «зелений папа» з'явилося в результаті високої оцінки відданості Франциска соціальній справедливості та реформам у Церкві. Аргентинські ЗМІ оплакують «Папу народу».

²⁴ Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 24.04.2025

²⁵ Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 14.04.2025

«Перший «зелений» Папа». Європейська преса підкреслює прихильність Франциска до соціальної справедливості та його зусилля щодо реформування Церкви. Його прогресивна позиція в таких питаннях, як захист навколишнього середовища та міграція, неодноразово підкреслювалася:

Weltweit würdigt die Presse Franziskus' Engagement für soziale Gerechtigkeit und Reformen innerhalb der Kirche. Argentinische Medien trauern um den «Papst des Volkes». «Der erste **«grüne» Papst»** Die europäische Presse betont Franziskus' Engagement für soziale Gerechtigkeit und seine Bemühungen um Reformen innerhalb der Kirche. Seine progressive Haltung zu Themen wie Umweltschutz und Migration wird mehrfach hervorgehoben. Die französische Zeitung *Le Monde* bezeichnet Franziskus als den "ersten **«grünen Papst»** und einen «leidenschaftlichen Verteidiger des gemeinsamen Hauses». Mit der Veröffentlichung der Enzyklika für ganzheitliche Ökologie *Laudato si* von 2015 habe der verstorbene Papst den Erhalt der Umwelt in den Mittelpunkt der Lehre der katholischen Kirche gestellt²⁶.

Наступний вираз **Grün ist die Heide** «зелена пустеля» про пустелю Калахарі, яка стала житлом величезної кількості диких тварин і представників африканської флори – величних баобабів, акацій, «пивного» дерева мерула. Цей вираз зустрівся в контексті про Моніку Лунді, яка на початку 1970-х років зіграла роль у місцевому фільмі «Зелена пустеля», а пізніше неодноразово з'являлася в телесеріалах. Зараз Моніка Лунді померла у віці 82 років.

Im Schatten der Männer. Sie spielte Anfang der Siebzigerjahre im Heimatfilm **»Grün ist die Heide«** mit und hatte später immer wieder Auftritte in Fernsehserien. Nun ist Monika Lundi mit 82 Jahren gestorben²⁷.

Колоронім **grün** в наступному контексті вживається зі значенням – зелені насадження. Ердінг готується до кліматичних змін і починає оновлювати вулицю в старому місті – більше зелені та менше паркувальних місць. З понеділка водіїв попереджають: Увага, повне перекриття ділянки:

Bauarbeiten für den Klimaschutz. Erding wappnet sich für den Klimawandel und beginnt mit der Umgestaltung eines Straßenzugs in der Altstadt – mit mehr **Grün** und weniger Parkplätzen. Von Montag an heißt es für Autofahrer erst einmal: Achtung, Komplettspernung in dem Abschnitt.²⁸

²⁶ Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 22.04.2025

²⁷ Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 08.03.2025

²⁸ Süddeutsche Zeitung [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.sueddeutsche.de/25.04.2025>

Прикметник в вищому ступені **grüner** означає екологічніше. Майер, менеджер з круїзів, розповідає про їхнє майбутнє – і про те, як вони можуть стати менш шкідливими для клімату, заправляючись зрідженим природним газом, використовуючи каталізatori та системи доочищення вихлопних газів для покращення захисту клімату. Також вони додають біопаливо і часто їдуть повільніше, щоб використовувати якомога менше пального. Це навряд чи екологічніше, ніж звичайне паливо:

Unsere Kunden sparen nicht beim Urlaub. Crosstrainer mit Meerblick, Heavy Metal zum Frühstart: Wybcke Meier von TUI Cruises spricht über die Zukunft von Kreuzfahrten – und wie sie weniger klimaschädlich werden.

Meier: So oft LNG verfügbar ist. Die Mein Schiff Relax wird im Sommer im Mittelmeer und im Winter rund um die Kanaren fahren und fast ausschließlich LNG bunkern. Bei den anderen Schiffen nutzen wir für mehr Klimaschutz Katalysatoren und Systeme zur Abgasnachbehandlung. Außerdem mischen wir Bio-Fuels bei und fahren oft langsamer, um so wenig Kraftstoff wie möglich zu verbrauchen. ZEIT: Warum setzen Sie eigentlich auf LNG? Das ist kaum **grüner** als herkömmliche Treibstoffe²⁹.

Низка слововосполучень з колоронімом **grün** вказує на важливу проблему нашого суспільства – охорону навколишнього середовища: **die grüne Lungen** «зелені легені», **grüne Infrastruktur** «зелена інфраструктура», **Grün gewinnen** «отримати зелень»:

500 вулиць Парижа можуть стати вільними від автомобілів. Десятки тисяч паркувальних місць можуть бути ліквідовані – і люди отримають більше зелених насаджень. Патрік Блош, заступник мера Парижа, сказав, що в останні роки громадський простір було відновлено для пішохідного руху. Він говорив про «вулиці-сади», які могли б створити зелені легені в околицях. Однак Париж все ще відстає від Європи, коли йдеться про «зелену інфраструктуру». До них відносяться парки, приватні сади та обсажені деревами вулиці. Згідно з даними Європейського агентства з навколишнього середовища за 2022 рік, вони становили лише 26 відсотків площі міста, тому місто займає низьку позицію. Берлін тут значно попереду з 51 відсотком.

In Paris könnten 500 Straßen autofrei werden. Zigtausend Parkplätze könnten wegfallen – und die Menschen mehr **Grün gewinnen**: Am Sonntag findet in Paris eine Abstimmung statt, die das Antlitz der Stadt verändern könnte.

Patrick Bloche, stellvertretender Bürgermeister von Paris, sagte, man habe in den vergangenen Jahren öffentlichen Raum für den Fußgängerverkehr zurückgewonnen. Er sprach von »Gartenstraßen«, **die**

²⁹ Süddeutsche Zeitung [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.sueddeutsche.de/13.04.2025>

grüne Lungen in den Vierteln schaffen könnten. Das Rathaus verweist auf Daten, die belegten, dass der Fahrradverkehr zwischen 2020 und 2023 um 71 Prozent zugenommen habe.

Paris hinkt jedoch im europäischen Vergleich noch immer hinterher, wenn es um »**grüne Infrastruktur**« geht. Dazu gehören unter anderem Parks, private Gärten, von Bäumen gesäumte Straßen. Diese machten laut Daten der Europäischen Umweltagentur von 2022 nur 26 Prozent des Stadtgebiets aus, weshalb die Stadt auf den hinteren Rängen rangiert. Berlin ist hier mit 51 Prozent weit vorn³⁰.

Вторинна номінація слова **grün** у значенні дозволу функціонує в мові преси, а також зустрічається у новому сполученні **grüne Band** «зелений пояс», незафіксованому в лексикографічних джерелах.

В наступному контексті словосполучення **grüne Band** «зелений пояс» використовується як засіб дозволу перетинати німецько-німецький кордон. У Франковському лісі на колишній смузі смерті. У минулому виросла трава: там, де колись проходив німецько-німецький кордон, тепер «Зелений пояс» приваблює одноденних мандрівників на природу:

Im Frankenwald am ehemaligen Todesstreifen unterwegs. Über die Vergangenheit ist Gras gewachsen: Dort, wo einst die deutsch-deutsche Grenze verlief, lockt heute das „**Grüne Band**“ Ausflügler in die Natur. Für Radfahrer oder Wanderer empfiehlt es sich, einzelne Abschnitte der Strecke zu erkunden – wie etwa im Frankenwald³¹.

Фразеологізм **grünes Licht geben** «давати зелене світло» в цьому контексті використовується у сенсі «давати згоду» – про переговори США і України. США очікують відповіді від української делегації на пропозицію під час переговорів між українськими представниками та західними союзниками в Лондоні в середу. Територіальні поступки є предметом дискусій між урядами США та Росії. Якщо Київ дасть зелене світло, плани США можуть бути представлені російському уряду:

USA schlagen Ukraine Berichten zufolge Gebietsverzicht vor. US-Medien berichten über ein "letztes Angebot" der USA an die Ukraine. Selenskyj stellt klar: Sein Land werde keine Gebiete abtreten – auch nicht die Krim.

In den US-Medienberichten hieß es zudem, die USA erwarteten bei den Gesprächen ukrainischer Vertreter und westlicher Verbündeter am Mittwoch in London eine Reaktion der ukrainischen Delegation auf den unterbreiteten Vorschlag. Die Gebietsabtretungen seien Gegenstand von Gesprächen zwischen den Regierungen der USA und Russlands. Sollte es aus Kyjiw

³⁰ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/22.03.2025>

³¹ Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/26.07.2024>

grünes Licht geben, könnten die US-Pläne der russischen Regierung vorgelegt werden³².

Зелений як колір свята залишається лише на прикладі **Gründonnerstag** «чистий четвер». В першому контексті як фіксація дати смерті хлопця: Wo die Islamisten werben, wurde ein jüdischer Grundschüler angegriffen. Die Elbvertiefung am Mittwoch – mit einem Besuch in einem Treffpunkt von radikalen Muslimen, einem Freispruch nach einem tödlichen Unglück und Tipps für die Dokfilmwoche. Der 18-Jährige, der am **Gründonnerstag** tot im Hamburger Stadtpark gefunden worden ist, weist Stichverletzungen auf. Zwei 18 Jahre alte Deutsche sitzen in Untersuchungshaft, weil die Ermittler sie verdächtigen, den 18-Jährigen gemeinschaftlich getötet zu haben. Nach Medienberichten kannten sich die drei jungen Männer aus einer Klinik³³.

В другому контексті композит **Gründonnerstag** «чистий четвер» згадується в релігійному сенсі, я «складова» Великодня – найдавнішого і найважливішого свята християнства, як визначають і про заборони в цей день: Welche Bedeutung hat Karfreitag? Ostern ist das älteste und höchste Fest der Christenheit. Warum wird heute ein »stillter Feiertag« begangen, was ist das Tanzverbot? Fragen und Antworten. **Gründonnerstag** – Tag des letzten Abendmahls. **Gründonnerstag** gedenken Christen des letzten Mahls, das Jesus am Abend vor seinem Tod mit seinen Jüngern hielt. Nach Überlieferung in der Bibel wird Christus danach von Judas verraten und gefangengenommen. Der Tag symbolisiert die Vereinigung von Christus mit den Gläubigen. Mit dem Tag beginnt das Leiden und Sterben Jesu, die Passion. Nach der Messe werden daher häufig Blumen, Schmuck und Kerzen aus der Kirche entfernt³⁴.

В наступному контексті лексема **grün** у поєднанні з іншими словами набуває нового символізму – перемоги. Словосполучення **in Grün** «в зеленому одязі», **das grüne Jackett** «зелена куртка» відображають традиції сучасного гольфу, де зелена куртка символ перемоги, яку переможець отримує від свого попередника.

Im 17. Versuch ist er endlich der Mann **in Grün** Rory McIlroy hat alles gewonnen, was es im Golf zu gewinnen gibt – nur nicht das Masters, das Turnier der Turniere. Jetzt hat der Superstar endlich die bösen Geister von Augusta vertrieben, mit einem dramatischen Ende.

Dieses Turnier im Augusta National Golf Club im Staate Georgia ist vielleicht das Turnier der Turniere für die Golfer. Das Wimbledon des Golfsports, nicht so altherwürdig wie die British Open – es wird erst seit 1934 ausgetragen –, dennoch vollgesogen mit Tradition, symbolisiert durch

³² Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 23.04.2025

³³ Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 23.04.2025

³⁴ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/18.04.2025>

das grüne Jackett, das der Sieger vom Vorgänger übergestreift bekommt. Rory McIlroy, mit einem Preisgeld in seiner Karriere von mehr als 100 Millionen Dollar, kann sich vermutlich jedes Kleidungsstück der Welt erlauben. Aber **das grüne Jackett** kann nicht gekauft werden. Er hat 17 Anläufe gebraucht, um es endlich anziehen zu können³⁵.

Субстантивований прикметник **das Grün** «зелень» виконує роль метафори у кримінальному трилері про Шварцвальд, який захоплює подружжя і як ця пара, у свою чергу, повстає проти обставин, що склалися, вирушає в напружену подорож у пустелю. Насичена зелень моху та папороті, яка майже поглинає фігури:

Wie gefiel Ihnen der Psycho-»Tatort« aus dem Schwarzwald?...Wie der Wald das Pärchen vereinnahmt und wie dieses Pärchen wiederum gegen die Umstände aufbegehrt, das ergibt einen intensiven Trip in die Wildnis. Da ist das satte **Grün** des Moores und der Farn, das die Figuren fast verschluckt. Da ist das vielstimmige Geräusch von Flora und Fauna, das die beiden aufwühlt. Atmosphärisch ist dieser Krimi extrem dicht – handlungstechnisch indes extrem hanebüchen.³⁶

Асоціація зеленого кольору зі спокоєм та відпочинком відображено у виразі **ins Grüne** «на природі». Читачка Моніка пише, що їй подобається тераса Café Corell: спокійне місце, особливо ввечері, з безперешкодним видом на зелень, захід сонця та дуже смачний фермерський сніданок.

Einmalige Kulisse, praktisch wie Urlaub". Die Sonne scheint, jetzt wäre ein Biergarten recht. Aber gibt's das in Hamburg? Zumindest Ähnliches: 20 Tipps unserer Leserinnen und Leser. „Leserin Monika schreibt: "Ich mag die Terrasse vom Café Corell: ein unaufgeregter Platz, vor allem am Abend mit freiem Blick **ins Grüne**, Sonnenuntergang und einem sehr leckeren Bauernfrühstück."³⁷

ВИСНОВКИ

Дослідивши поданий вище матеріал можна дійти висновку, що колоронім **grün** часто вживається в мові преси не лише як самостійна частина мови, а і у складі субстантивних фразеологічних одиниць та композитів, багато з яких не зафіксовано в лексикографічних джерелах. Згідно орфографічним правилам німецької мови, композити пишуться разом, але в текстах німецькомовної преси помічено відхилення від цих правил: композити пишуться через дефіс, з великих або маленьких літер кожне слово (Grünen-Jugend-Vorstand, grün-orthodox, Grünen-

³⁵ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/14.04.2025>

³⁶ Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/24.03.2025>

³⁷ Zeit [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.zeit.de/index> 20.04.2025

Bundestagsabgeordnete). Зміна способу написання композитів – це ще один засіб привертання уваги читачів до проблем сучасності.

Серед субстантивних фразеологічних одиниць було помічено багато нових словосполучень (*grüne Papst, grüne Band, grüner Stahl*) завдяки вторинній номінації, в якій переосмислення значень відбувається за допомогою тропів – метонімії та метафори. Символічні метонімії досить часто вживаються у сучасній німецькій пресі у політиці та екології, тому що мають зв'язок з партією «Зелених» і все, що пов'язано з охороною навколишнього середовища стикається з зеленим кольором.

В німецькомовних текстах преси часто використовується така стилістична фігура як еліпс – пропуск деяких структурних елементів, які мають домислюватись за контекстом. У наших прикладах обминаються дієслова-зв'язки: *in Grün* «одягнутися в одяг зеленого кольору», *ins Grüne* «поїхати на природу, відпочити на природі», *das Grün* «посадити дерева, куші».

Таким чином, колоронім **grün** як складова частина метонімії, метафори, еліпсів є виразним засобом передачі інформації читачеві та об'єктом до роздуму. Також з'ясовано, що в текстах преси всі деривації з колоративним компонентом **grün** вживаються з позитивною конотацією, хоча в лексикографічних джерелах присутні стійкі словосполучення з негативним значенням.

АНОТАЦІЯ

Колороніми, як основні семантичні одиниці для позначення кольорів, часто виконують експресивну роль у мові. Вони є складовою таких стилістичних фігур як тропи та еліпси. **Grün** «зелений» – колір позитиву, життя, надії, з одного боку, і недосвідченості, хвороби та заздрості, з іншого.

У нашому дослідженні ми розглядаємо колоронім **grün** та його деривації на матеріалі таких онлайн-видань німецькомовних журналів та газет як *Zeit, Spiegel, Welt, Süddeutsche Zeitung*. Колоронім **grün** вживається у складі субстантивних фразеологічних одиниць, композитів та еліпсів для освітлення політичної, екологічної, спортивної, релігійної сфер життя.

Проблема дослідження контекстуальних особливостей колороніма **grün** у складі тропів (метонімічних та метафоричних переносів) є перспективною і може знайти продовження у дослідженні інших колоронімів на матеріалі сучасної німецької преси.

Література

1. Кадочнікова О. Кольороназви в текстах інтернет-видань для жінок: походження, семантика, функції. URL: https://www.researchgate.net/publication/329259316_Names_of_colors_in_the_texts_of_online_editions_for_women_origin_semantics_functions/fulltext/5bfff5e3da6fdcc1b8d4a0595/Names-of-colors-in-the-texts-of-online-editions-for-women-origin-semantics-functions.pdf
2. Сивик О. А. Структура та семантика фразеологізмів в мові німецької молодіжної преси. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/15271/15341>
3. Семашко Т. Ф. Розвиток семантичних потенцій колоратива синій у процесі вербалізації суспільної свідомості. URL: <file:///C:/Users/nfox/Downloads/2645-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-5326-1-10-20161013.pdf>
4. Goethe, Johann Wolfgang von. Zur Farbenlehre. URL: <https://archive.org/details/ZurFarbenlehre00GoetA/page/2/mode/2up>
5. Heller E. Wie Farben wirken: Farbpsychologie – Farbsymbolik – Kreative Farbgestaltung. Pocket Book – Special Edition. 2014. URL: <https://www.amazon.de/Wie-Farben-wirken-Farbpsychologie-Farbgestaltung/dp/3499619601>
6. Welt [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.welt.de/2024-2025>
7. Spiegel [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.spiegel.de/2024-2025>
8. Zeit [Elektronische Ressource]. URL: [https://www.zeit.de/index 2024-2025](https://www.zeit.de/index%2024-2025)
9. Süddeutsche Zeitung [Elektronische Ressource]. URL: <https://www.sueddeutsche.de/2024-2025>
10. Jameson K., Webster M. Explaining Basic Color Categories. *Cross-Cultural Research* 39(1). 2019. P. 72–87.
11. Gierl H. Großmann T. Color Naming across Languages reflects Color Use. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 114(40). 2017. URL: <https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.1619666114>
12. Bindl A. Die deutschen „basic color terms“ und ihre Modifikationen. Eine korpusbasierte Studie aus quantitativer und qualitativer Sicht. 2023. 73 s.
13. Blutner R. Grundkurs Linguistik Sprache und Denken: Die Semantik von Farbwörtern basierend auf Lehrmaterial. 51 s. URL: <https://profgerhard.de/sfs/lehre/ws0708/grundkurs/farben.pdf>
14. Kerttula S. The Linguistic Significance of the Meanings of Basic Color Terms. *Language*. 54(3). P. 610–646. 2007. URL: https://www.researchgate.net/publication/239023114_The_Linguistic_Significance_of_the_Meanings_of_Basic_Color_Terms

15. MacLaury R., Paramei G. Relative Basicness of Color Terms: Modeling and Measurement. *Anthropology of Color*. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins. 2019. P. 151–170.

16. Fan Ya. Farbnomenklatur im Deutschen und im Chinesischen. Eine kontrastive Analyse unter psycholinguistischen, semantischen und kulturellen Aspekten. Frankfurt am Main. 2017. 118 s.

17. Color and culture: Innovations and insights since Basic Color Terms – Their Universality and Evolution 1969. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/col.22438>

18. Кучерук О. Образна природа семантики кольороназв в українських фразеологізмах. URL: http://eprints.zu.edu.ua/22517/1/%d0%9e%d0%ba%d1%81%d0%b0%d0%bd%d0%b0_%d0%9a%d0%a3%d0%a7%d0%95%d0%a0%d0%a3%d0%9a_%d0%9e%d0%b1%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%bd%d0%b0_%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%b0.PDF

19. Приходько В. Б. Рецепція кольору в іншомовному дискурсі: теоретичний аспект. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2018. № 2(16). С. 15–21.

20. Редька І. А. Структура концепту колір та особливості його мовленнєвого втілення у художніх фотизмах (на матеріалі американської жіночої поезії середини XIX – кінця XX ст.) URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6563/1/I_Redka_NV_13_GI.pdf

21. Форманова С. В., Базик О. І. Семантико-стилістичні функції хроматизмів як засіб формування національно-мовної картини світу. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/74395/29-Formanova.pdf?sequence=1>

22. Ващенко О. О. Степанюк О. В. Семантика кольореми зелений в українськочеському лінгвокультурному просторі. *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія*. Випуск 38. 2019. С. 19–26.

23. Капніна Г. І. Ахроматичні кольори в українській та німецькій мовах. URL: <https://dglb.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/baf484dc-decc-4598-baf9-f829cd422a62/content>

Information about the author:

Nikolaieva Natalia Mykolaivna,

Candidate of Philological Sciences,

Department of Foreign Languages,

Zaporizhia National University

66, Zhukovsky str., Zaporizhzhia, 69600, Ukraine